

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-67>

УДК 332.1:336.1:352

ІННОВАЦІЙНІ ДРАЙВЕРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ІНСТИТУЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ

INNOVATIVE DRIVERS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES: INSTITUTIONAL AND ECONOMIC MECHANISMS AND ASSESSMENT TOOLS

Бороденко Тетяна Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів ім. В. Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3202-5491>

Гапонюк Микола Анатолійович

кандидат економічних наук,
професор, професор кафедри фінансів ім. В. Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1541-0307>

Рудик Наталія Василівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів ім. В. Федосова,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4367-0392>

Borodenko Tetiana, Gaponiuk Mykola, Rudyk Nataliia
Kyiv National Economic University by Vadym Hetman

У статті досліджено інноваційні драйвери сталого розвитку територіальних громад у контексті формування їх економічної спроможності та адаптації до умов цифрової трансформації. Обґрунтовано роль інституційно-економічних механізмів у активізації локального економічного потенціалу, зокрема стратегічного планування, цифровізації управління, розвитку інноваційної інфраструктури та державно-приватного партнерства. Запропоновано інтегровану модель інноваційного розвитку територіальної громади, що поєднує інституційний, технологічний, економічний і соціальний рівні. Розроблено економіко-математичний інструментарій оцінювання інноваційної спроможності громад на основі інтегрального індексу, який дозволяє здійснювати порівняльний аналіз та обґрунтовувати управлінські рішення. Практична цінність дослідження полягає у можливості використання запропонованих інструментів для стратегічного управління сталим розвитком територіальних громад.

Ключові слова: сталий розвиток; територіальні громади; місцеве самоврядування, інноваційні драйвери; інституційно-економічні механізми; цифровізація; локальний економічний потенціал; державно-приватне партнерство; smart city.

The article explores innovative drivers of sustainable development of territorial communities in the context of strengthening their economic capacity and increasing resilience to contemporary structural and digital transformation challenges. The study substantiates the role of institutional and economic mechanisms in activating local economic potential, with particular emphasis on strategic planning, digitalization of public administration, development of innovation infrastructure, cluster initiatives, and public-private partnerships as key determinants of long-term community growth. Based on a synthesis of the concepts of sustainable development, endogenous growth theory, and place-based development, an integrated model of innovative development of territorial communities is proposed.

The model combines institutional, technological, economic, and social dimensions and reflects the systemic interaction of governance quality, digital maturity, investment activity, and human capital formation. It demonstrates that the balanced integration of these components creates a synergistic effect that enhances local competitiveness and supports sustainable economic dynamics. To strengthen analytical support for strategic decision-making at the local level, an economic and mathematical toolkit for assessing the innovative capacity of territorial communities is developed. The proposed integrated innovation development index is constructed using a multi-factor approach based on indicator normalization, aggregation of sub-indices, and weighting coefficients reflecting strategic development priorities. This assessment tool enables comparative analysis of territorial communities, identification of development gaps, and monitoring of innovation dynamics over time. The practical significance of the research lies in the applicability of the proposed institutional and economic mechanisms and assessment tools for local governments in formulating evidence-based development strategies, optimizing resource allocation, improving investment attractiveness, and enhancing the overall sustainability and economic resilience of territorial communities.

Keywords: sustainable development; territorial communities; local self-government; innovation drivers; institutional and economic mechanisms; digitalization; local economic potential; public-private partnership; smart city.

Постановка проблеми. У сучасних умовах децентралізації, воєнних ризиків та структурної перебудови економіки України особливої актуальності набуває формування нової моделі сталого розвитку територіальних громад. Традиційні підходи, засновані переважно на бюджетному перерозподілі ресурсів, виявляються недостатніми для забезпечення довгострокової фінансової спроможності та конкурентоспроможності територій.

Станом на кінець 2025 року місцеві бюджети України продовжують демонструвати стійке зростання доходів, що є важливим індикатором зміцнення фінансової спроможності територіальних громад. За даними Державної податкової служби України, місцеві бюджети отримали понад 491 млрд грн податкових надходжень у 2025 році, що на 14 % більше, ніж у 2024 році, і забезпечує фінансування соціальних програм та інфраструктурних проєктів на рівні громад [1]. Аналіз структурних складових доходів свідчить про те, що ПДФО сформував основну частину надходжень (понад 300 млрд грн), тоді як єдиний податок та податок на майно також продемонстрували помітне зростання протягом року. Крім того, за підсумками дев'яти місяців 2025 року загальні надходження до загального фонду місцевих бюджетів перевищили 514 млрд грн, що на 63 млрд грн більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, підкреслюючи позитивну динаміку доходів громад [2].

Ці тенденції вказують на продовження процесів фінансової децентралізації, зростання частки власних доходів місцевих бюджетів та посилення економічної спроможності громад забезпечувати місцеві потреби й реалізовувати стратегічні цілі розвитку.

Водночас лише близько 16–18% українських підприємств здійснюють інноваційну діяльність, що суттєво нижче середнього показника ЄС (понад 50%). Рівень цифрової

зрілості регіонів також залишається неоднорідним.

Ці тенденції зумовлюють необхідність формування інноваційно орієнтованої моделі сталого розвитку територіальних громад.

Відтак ключовим завданням стає активізація локального економічного потенціалу через впровадження інноваційних механізмів розвитку, цифрових технологій, інтеграцію бізнесу, науки та громади в єдину екосистему зростання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інноваційного забезпечення сталого розвитку територій активно досліджується зарубіжними та вітчизняними науковцями. Теоретичним підґрунтям дослідження є концепція ендогенного економічного зростання, відповідно до якої технологічні зміни та накопичення знань визначають довгострокову динаміку розвитку [3; 4].

У регіональному вимірі конкурентоспроможність територій формується через кластеризацію та спеціалізацію [5]. Концепція place-based development підкреслює необхідність адаптації стратегій до унікальних характеристик території [6]. Згідно з Порядком денним ООН–2030 [7], досягнення Цілей сталого розвитку передбачає інтеграцію економічної ефективності, соціальної інклюзивності та екологічної збалансованості. OECD наголошує, що понад 65% цілей SDGs реалізуються саме на локальному рівні [8].

Стегней М. та ін. обґрунтовують необхідність використання економічного потенціалу територіальних одиниць на інноваційній основі як передумови довгострокового зростання [9, с. 33]. Шестаковська Т. та Дементов І. акцентують увагу на ролі державної політики у формуванні інституційного середовища підтримки громад [10, с. 364]. Дубовик А. аналізує інноваційно-інвестиційний потенціал громад та інструменти його підвищення

через фінансову мобілізацію та розвиток інфраструктури [11]. Ілляшенко Н. та співавтори доводять, що цифрова підтримка управління формує основу безпекоорієнтованого сталого розвитку [12]. Трохимішин С. та Булуй О. розглядають взаємодію бізнесу та громад як механізм стимулювання локальної економіки [13].

Водночас потребує подальшого розвитку комплексний підхід до інтеграції інноваційних драйверів у систему стратегічного управління сталим розвитком територіальних громад.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування інноваційних драйверів сталого розвитку територіальних громад, визначення інституційно-економічних механізмів активізації їх локального економічного потенціалу та розроблення інструментів оцінювання інноваційної спроможності громад в умовах цифрової трансформації.

Методологічну основу становлять положення теорії інноваційної економіки, концепції сталого розвитку та інституційного підходу. У процесі дослідження застосовано методи системного аналізу, структурного моделювання та логічного узагальнення

Виклад основного матеріалу дослідження. Сталий розвиток територіальних громад у сучасній економічній парадигмі розглядається як інтегрований процес досягнення економічної ефективності, соціальної інклюзивності та екологічної збалансованості [7; 8]. У межах інноваційної економіки [3; 4] ключовим джерелом довгострокового зростання виступають знання, технологічні зміни та людський капітал.

На рівні територіальних громад інноваційні драйвери можна визначити як сукупність інституційних, технологічних, фінансових та соціально-економічних чинників, що забез-

печують активізацію локального економічного потенціалу [9, с. 39; 11].

З позицій теорії регіонального розвитку [5; 6] сталий розвиток громад залежить від здатності формувати конкурентні переваги через кластеризацію, інноваційну спеціалізацію та використання ендогенних ресурсів.

З урахуванням узагальнення наукових підходів [8; 12] запропоновано структурування інноваційних драйверів (табл. 1).

Таким чином, інноваційні драйвери формують багаторівневу систему впливу на економічну динаміку території.

У контексті цифрової економіки територіальні громади трансформуються у smart city, що інтегрують цифрову інфраструктуру, аналітичні системи управління та механізми участі громадян [13].

Розвиток smart city сприяє:

- зниженню адміністративних витрат на 10–15%;
- скороченню часу надання послуг на 30–40%;
- підвищенню прозорості бюджетів.

Цифрова трансформація узгоджується з SDG 9 (інновації) та SDG 11 (сталий розвиток міст) [7].

Згідно з концепцією цифрової трансформації регіонів [8], цифровізація створює додатковий ефект мережевої взаємодії та посилює регіональну конкурентоспроможність.

Активізація локального економічного потенціалу базується на поєднанні інноваційних ініціатив та фінансових інструментів [11]. Важливим чинником є інтеграція бізнесу та громади у межах державно-приватного партнерства [14] (Таблиця 2).

Синергетичний ефект реалізується через мультиплікаційний вплив інвестицій на зайнятність, податкову базу та інноваційну активність.

Таблиця 1

Систематизація інноваційних драйверів сталого розвитку територіальних громад

Група драйверів	Змістове наповнення	Економічний ефект
Інституційні	Стратегічне планування, локальні регуляторні стимули, партнерства	Підвищення керованості та інвестиційної привабливості
Технологічні	Цифрові платформи, smart-рішення, е-урядування	Зменшення транзакційних витрат, зростання продуктивності
Інноваційно-інфраструктурні	Індустріальні парки, кластери, бізнес-інкубатори	Створення доданої вартості, розвиток МСП
Фінансово-інвестиційні	Гранти, ДПП, місцеві фонди розвитку	Мобілізація ресурсів, мультиплікативний ефект
Людський капітал	Освіта, перекваліфікація, підприємницька культура	Підвищення інноваційної спроможності

Джерело: сформовано авторами на основі [3-12]

Таблиця 2

Інструменти інноваційно-інвестиційного забезпечення сталого розвитку громад

Інструмент	Механізм реалізації	Очікуваний результат
Державно-приватне партнерство	Спільне фінансування інфраструктурних проєктів	Розвиток виробничої та соціальної інфраструктури
Грантові програми ЄС	Фінансування інноваційних проєктів	Підвищення технологічного рівня
Індустріальні парки	Податкові стимули та інфраструктурна підтримка	Залучення інвесторів
Локальні фонди розвитку	Акумуляція бюджетних і позабюджетних ресурсів	Фінансова стійкість громад
Кластерні ініціативи	Кооперація підприємств	Зростання доданої вартості

Джерело: сформовано авторами на основі [11-14]

Сучасні трансформаційні процеси в системі місцевого самоврядування України, посилені реформою децентралізації, зумовлюють необхідність переходу територіальних громад до нової парадигми розвитку, що базується на інноваційності, цифровізації та мобілізації внутрішнього потенціалу. В умовах посилення конкуренції за інвестиційні ресурси, людський капітал та грантове фінансування громади повинні формувати цілісну систему управління інноваційним розвитком, здатну забезпечити довгострокову економічну стійкість та соціальну збалансованість.

З огляду на це, фрагментарне впровадження окремих інструментів (цифровіза-

ція, грантова підтримка чи стратегічне планування) не забезпечує системного ефекту. Необхідною є інтегрована модель, що синхронізує інституційні, технологічні, економічні та соціальні компоненти розвитку. Саме тому в межах дослідження запропоновано чотирирівневу модель інноваційного розвитку територіальної громади, яка відображає взаємозв'язок ключових драйверів та механізмів їх активізації (рис. 1).

Інтеграція цих рівнів забезпечує досягнення цілей сталого розвитку та підвищує адаптивність громад до кризових викликів.

Запропонована інтегрована модель інноваційного розвитку територіальної громади

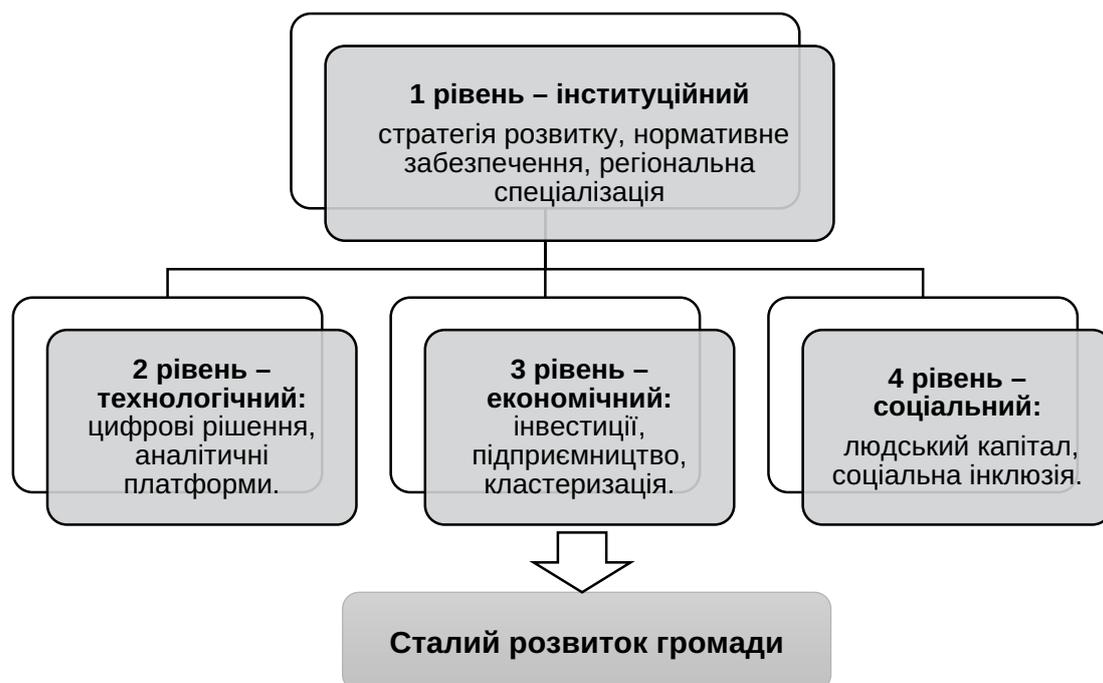

Рис. 1. Інтегрована модель інноваційного розвитку територіальної громади

Джерело: сформовано авторами

дозволяє систематизувати ключові детермінанти сталого зростання та забезпечити їх узгоджене функціонування. Інституційний рівень формує нормативно-стратегічну основу та визначає пріоритети розвитку; технологічний рівень забезпечує цифрову трансформацію управлінських і сервісних процесів; економічний рівень активізує інвестиційні потоки, розвиток малого й середнього підприємства та кластерні ініціативи; соціальний рівень створює людський капітал і підприємницьку культуру як довгостроковий ресурс інноваційності.

Синергетична взаємодія зазначених рівнів формує мультиплікативний ефект, що проявляється у зростанні доходів бюджету громади, підвищенні інвестиційної привабливості та якості життя населення. Водночас модель демонструє, що недостатність хоча б одного з рівнів обмежує потенціал усієї системи, що підтверджує необхідність комплексного підходу до стратегічного управління.

З метою кількісної оцінки інноваційної спроможності територіальної громади запро-

поновано інтегральний індекс інноваційного розвитку (ІІІРГ), що базується на принципах багатофакторної агрегації та нормалізації показників. Запропонована економіко-математична модель інтегрального індексу інноваційного розвитку громади передбачає поетапний алгоритм розрахунку, що забезпечує об'єктивність порівняння різних територіальних утворень. Структуру та логіку побудови індексу наведено в таблиці 3.

Представлена модель дозволяє стандартизувати процедуру оцінювання інноваційної спроможності громад та мінімізувати вплив суб'єктивних інтерпретацій. Використання нормалізації забезпечує порівнюваність різнорідних показників, а застосування вагових коефіцієнтів – можливість врахування стратегічних пріоритетів розвитку. Модель є універсальною та може бути адаптована до специфіки конкретної громади шляхом уточнення системи показників або зміни вагових параметрів. Її практична цінність полягає у можливості використання для моніторингу динаміки розвитку та формування управлінських рішень.

Таблиця 3

Економіко-математична модель інтегрального індексу інноваційного розвитку територіальної громади

Етап	Зміст етапу	Формалізація / інструментарій	Коментар для застосування
1	Визначення структури індикаторів	Формування 4 блоків: інституційний (I_1), технологічний (I_2), економічний (I_3), соціальний (I_4)	Відповідає концепції багаторівневої інтеграції факторів розвитку
2	Формування системи показників	Кожен блок містить n_k показників	Показники добираються з відкритих статистичних джерел
3	Нормалізація показників	$x_{ij}^{norm} = \frac{x_{ij} - x_{min}}{x_{max} - x_{min}}$	Забезпечує зіставність різнорідних показників
4	Обчислення субіндексів	$I_{ki} = \frac{1}{n_k} \sum x_{ij}^{norm}$	Середнє арифметичне нормалізованих показників блоку
5	Визначення вагових коефіцієнтів	$w_1=0,25; w_2=0,25; w_3=0,30; w_4=0,20$	Перевага економічному блоку як драйверу зростання
6	Розрахунок інтегрального індексу	$III\Gamma_i = \sum w_k I_{ki}$	$\sum w_k = 1$
7	Інтерпретація результатів	0–0,30 – низький рівень; 0,31–0,50 – середній; 0,51–0,70 – достатній; 0,71–1,00 – високий	Дає змогу здійснювати порівняльний аналіз громад
8	Формування управлінських рішень		Стратегічні рекомендації

Джерело: сформовано авторами

Змістовне наповнення інтегрального індексу визначається якістю та релевантністю відібраних індикаторів. Для забезпечення комплексного підходу до оцінювання інноваційного розвитку запропоновано систему показників, згрупованих у чотири взаємопов'язані блоки: інституційний, технологічний, економічний та соціальний. Така структура відповідає концепції багаторівневої інтеграції факторів розвитку та відображає логіку взаємодії управлінських, технологічних, фінансових і людських ресурсів. Деталізацію показників та джерел їх отримання представлено в таблиці 4.

Запропонована система індикаторів забезпечує репрезентативність оцінювання та спирається на офіційні статистичні джерела, що підвищує достовірність результатів. Включення показників цифровізації та людського капіталу дозволяє врахувати сучасні тенденції трансформації місцевого розвитку. Водночас структура індексу є гнучкою: вона може бути доповнена специфічними локальними індикаторами залежно від функціонального профілю громади. Це підвищує аналітичну придатність інструментарію для стратегічного планування.

Практична цінність моделі полягає в можливості її використання як аналітичної рамки для оцінювання інноваційної спроможності громади, обґрунтування управлінських рішень, оптимізації розподілу ресурсів та формуванню цільових програм розвитку. Запропонований підхід створює підґрунтя для подальшої кількісної операціоналізації через інтегральний індекс інноваційного розвитку, що забезпечує вимірюваність і порівнюваність результатів між громадами.

Висновки. Сталій розвиток територіальних громад у сучасних умовах децентралізації, цифрової трансформації та зростання структурних ризиків потребує переходу від фрагментарного використання окремих

інструментів до цілісної інноваційно орієнтованої моделі управління. У ході дослідження доведено, що саме інноваційні драйвери виступають ключовими детермінантами довгострокової економічної спроможності громад та формування їх конкурентних переваг.

Встановлено, що інституційно-економічні механізми відіграють системоутворюючу роль у процесі активізації локального економічного потенціалу. Якість стратегічного планування, рівень цифровізації управлінських процесів, розвиток інноваційної та виробничої інфраструктури, а також ефективність взаємодії органів місцевого самоврядування з бізнесом і громадськістю визначають здатність територіальних громад трансформувати наявні ресурси у стійкі економічні результати. Обґрунтовано, що ізольоване впровадження окремих інноваційних інструментів не забезпечує системного ефекту без їх інституційної та економічної узгодженості.

На основі узагальнення теоретичних підходів та сучасних практик запропоновано інтегровану модель інноваційного розвитку територіальної громади, яка поєднує інституційний, технологічний, економічний та соціальний рівні. Доведено, що синергетична взаємодія зазначених складових формує мультиплікативний ефект, який проявляється у зростанні бюджетної спроможності, підвищенні інвестиційної привабливості, розвитку малого і середнього підприємництва та покращенні якості життя населення. Водночас дисбаланс між окремими рівнями обмежує інноваційний потенціал громади, що підтверджує необхідність комплексного підходу до стратегічного управління розвитком.

З метою підвищення обґрунтованості управлінських рішень розроблено економіко-математичний інструментарій оцінювання інноваційної спроможності територіальних громад на основі інтегрального індексу інноваційного розвитку. Запропонований індекс забезпечує

Таблиця 4

Структура показників інтегрального індексу

Блок	Основні індикатори
Інституційний (I ₁)	Наявність стратегії розвитку; рівень виконання бюджету; частка власних доходів
Технологічний (I ₂)	Частка електронних послуг; рівень цифровізації управління; інтернет-покриття
Економічний (I ₃)	Капітальні інвестиції на 1 особу; кількість МСП; обсяг грантових коштів
Соціальний (I ₄)	Частка населення з вищою освітою; рівень зайнятості; підприємницька активність

Джерело: сформовано авторами

можливість кількісної оцінки, порівняльного аналізу та моніторингу динаміки розвитку громад з урахуванням інституційних, технологічних, економічних і соціальних чинників. Використання нормалізації показників і вагових коефіцієнтів дозволяє мінімізувати вплив суб'єктивних оцінок та врахувати стратегічні пріоритети місцевого розвитку.

Практична цінність отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих інституційно-економічних механізмів та інструментів оцінювання органами місцевого самоврядування для формування стратегій сталого розвитку, оптимізації розподілу фінансових ресурсів, підвищення ефек-

тивності реалізації інноваційних проєктів і залучення інвестицій. Запропонований підхід створює аналітичне підґрунтя для прийняття доказових управлінських рішень та посилення економічної стійкості територіальних громад.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на емпіричну апробацію інтегрального індексу інноваційного розвитку на прикладі окремих територіальних громад, уточнення системи індикаторів з урахуванням галузевої спеціалізації та розроблення прогностичних моделей оцінювання впливу інноваційних механізмів на довгострокову соціально-економічну динаміку територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Карнаух Л. Місцеві бюджети отримали понад 491 мільярд гривень у 2025 році. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/969885.html> (дата звернення: 15.01.2026).
2. Мінфін: За 2025 рік до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 514 млрд грн (+63 млрд грн до 2024 року). Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-za-2025-rik-do-zahalnoho-fondu-mistsevykh-biudzhativ-nadiishlo-514-mlrd-hrn-63-mlrd-hrn-do-2024-roku> (дата звернення: 17.01.2026).
3. Romer P. M. Endogenous technological change. *Journal of Political Economy*. 1990. Vol. 98, No. 5. P. S71–S102.
4. Aghion P., Howitt P. A model of growth through creative destruction. *Econometrica*. 1992. Vol. 60, No. 2. P. 323–351.
5. Porter M. E. Clusters and the new economics of competition. *Harvard Business Review*. 1998. Vol. 76, No. 6. P. 77–90.
6. Barca F., McCann P., Rodríguez-Pose A. The case for regional development intervention: Place-based versus place-neutral approaches. *Journal of Regional Science*. 2012. Vol. 52, No. 1. P. 134–152.
7. Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (дата звернення: 10.12.2025).
8. OECD. A territorial approach to the Sustainable Development Goals: Synthesis report. OECD Urban Policy Reviews. Paris: OECD Publishing, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1787/e86fa715-en> (дата звернення: 11.12.2025).
9. Стегней М., Черничко Т., Лінтур І., Хаустова К., Шолтес Е. Інноваційні засади сталого розвитку територіальних одиниць на основі використання їх економічного потенціалу. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2023. № 4. С. 32–40. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-4>
10. Шестаковська Т., Дементов І. Державна політика підтримки сталого розвитку територіальних громад в Україні. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. Vol. 340, No. 2. P. 359–366. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-57>
11. Дубовик А. Інноваційно-інвестиційний потенціал територіальних громад, шляхи та інструменти його підвищення. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-94>
12. Ілляшенко Н., Король С., Федірко А. Цифрове забезпечення як фактор формування інноваційних спільнот в умовах безпекоорієнтованого сталого розвитку підприємств в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-44>
13. Sych O., Pasinovich I. Smart city as a driver of economic growth and innovative development in Ukraine. *Economics, Finance and Management Review*. 2025. No. 2(22). P. 29–41. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2025-2-29-41>
14. Трохимішин С., Булуй О. Інструменти підтримки бізнесу в територіальних громадах. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-106>

REFERENCES:

1. Karnauh L. (2025) Mistsevi biudzhety otrymaly ponad 491 miliard hryven u 2025 rotsi [Local budgets received more than 491 billion hryvnias in 2025]. Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy – State Tax Service of Ukraine. Available at: <https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/969885.html> (accessed January 15, 2026).

2. Minfin (2025) Za 2025 rik do zahalnoho fondu mistsevykh biudzhativ nadiishlo 514 mlrd hrn (+63 mlrd hrn do 2024 roku) [In 2025, 514 billion UAH was received to the general fund of local budgets (+63 billion UAH compared to 2024)]. Kabinet Ministriv Ukrainy – Cabinet of Ministers of Ukraine. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-za-2025-rik-do-zahalnoho-fondu-mistsevykh-biudzhativ-nadiishlo-514-mlrd-hrn-63-mlrd-hrn-do-2024-roku> (accessed January 17, 2026).
3. Romer P. M. (1990) Endogenous technological change. *Journal of Political Economy*, vol. 98, no. 5, pp. S71–S102.
4. Aghion P., Howitt P. (1992) A model of growth through creative destruction. *Econometrica*, vol. 60, no. 2, pp. 323–351.
5. Porter M. E. (1998) Clusters and the new economics of competition. *Harvard Business Review*, vol. 76, no. 6, pp. 77–90.
6. Barca F., McCann P., Rodríguez-Pose A. (2012) The case for regional development intervention: Place-based versus place-neutral approaches. *Journal of Regional Science*, vol. 52, no. 1, pp. 134–152.
7. United Nations (2015) Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development. Available at: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (accessed December 10, 2025).
8. OECD (2020) A territorial approach to the Sustainable Development Goals: Synthesis report. OECD Urban Policy Reviews. Paris: OECD Publishing. Available at: <https://doi.org/10.1787/e86fa715-en> (accessed December 11, 2025).
9. Stehnei M., Chernychko T., Lintur I., Khaustova K., Sholtes E. (2023) Innovatsiini zasady staloho rozvytku terytorialnykh odynyts na osnovi vykorystannia yikh ekonomichnoho potentsialu [Innovative principles of sustainable development of territorial units based on the use of their economic potential]. *Modeling the Development of the Economic Systems*, no. 4, pp. 32–40. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-4>
10. Shestakovska T., Dementov I. (2025) Derzhavna polityka pidtrymky staloho rozvytku terytorialnykh hromad v Ukraini [State policy to support sustainable development of territorial communities in Ukraine]. *Herald of Khmelnytskyi National University – Economic Sciences*, vol. 340, no. 2, pp. 359–366. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-57>
11. Dubovyk A. (2024) Innovatsiino-investytsiyni potentsial terytorialnykh hromad, shliakhy ta instrumenty yoho pidvyshchennia [Innovation and investment potential of territorial communities, ways and tools for its enhancement]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-94>
12. Illiashenko N., Korol S., Fedirko A. (2024) Tsyfrove zabezpechennia yak faktor formuvannia innovatsiinykh spilnot v umovakh bezpekoorrientovanoho staloho rozvytku pidpriemstv v Ukraini [Digital support as a factor in the formation of innovative communities in the conditions of security-oriented sustainable development of enterprises in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-44>
13. Sych O., Pasinovych I. (2025) Smart city as a driver of economic growth and innovative development in Ukraine. *Economics, Finance and Management Review*, no. 2(22), pp. 29–41. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2025-2-29-41>
14. Trokhymyshyn S., Bului O. (2024) Instrumenty pidtrymky biznesu v terytorialnykh hromadakh [Business support instruments in territorial communities]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-106>

Дата надходження статті: 16.02.2026

Дата прийняття статті: 01.03.2026

Дата публікації статті: 10.03.2026